

บทที่ 2

วรรณคดี และ วิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและขอบเขตของคำว่า "บทบาท" (บทบาท) มีผู้เสนอไว้หลายทัศนะดังต่อไปนี้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน "บทบาท" หมายถึง คำตำหนิบทบาทรำคาญ¹

* ฤทธิโย สาคร ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทหมายถึงความมุ่งหวังที่บุคคลอื่นคาดว่าบุคคลในตำแหน่งหนึ่งควรกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง^{*} บทบาทหน้าที่มีความคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ²

* อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า บทบาทหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกของบุคคลอื่นที่คาดคิดหรือหวังว่าเขาทำเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ของสังคมอย่างหนึ่ง การที่ประชาชนคาดหมายหรือหวังให้เขากระทำอย่างนั้นก็คือเอา ฐานะหน้าที่ทางสังคมของเขา เป็นมูลฐาน^{3*}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดกันตชัย, 2523) , หน้า 520.

² ฤทธิโย สาคร, หลักการบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2520) , หน้า 283.

³ อุทัย หิรัญโต, สังคมวิทยาประยุกต์ (โอเคียนเสโลร์, 2519) , หน้า 250.

แมค โดแนล (Mc. Donald) ใจกล้าว่า บทบาท หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและพฤติกรรมอันเป็นที่คาดหวังของสมาชิกที่มีต่อบุคคลนั้น¹

คริสต (Chris) กล่าวว่า บทบาทของบุคคลใดก็คือการแสดงพฤติกรรมส่วนหนึ่งของเขาในกลุ่มสังคมที่เขาอยู่นั้นเอง บุคคลย่อมเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเสมอ คนจะเรียนรู้แบบหรือแสดงพฤติกรรมหนึ่ง เป็นที่ยอมรับกันภายในกลุ่มคนจะแสดงบทบาทแตกต่างกันออกไปเสมอเมื่ออยู่ในกลุ่มต่างกันทั้งนี้เพราะความหวังแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน²

สรุป "บทบาท" หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงและงานนิยามทั้งที่ปฏิบัติจริงและคาดหวังว่าจะต้องกระทำต่อไป

บทบาทสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ บทบาทที่ปฏิบัติจริง กับ บทบาทที่คาดหวังหรือบทบาทที่ควรจะเป็น ซึ่งผู้ให้ความหมายของบทบาททั้งสองไว้ดังนี้

บทบาทที่ปฏิบัติจริง

การ์ดอน (Gardon) ให้คำนิยาม บทบาทที่ปฏิบัติจริงหมายถึง พฤติกรรมที่แต่ละบุคคลกระทำจริง ๆ ในการตอบสนองในตำแหน่งที่เขาทำดังกรอบรอย โศกปกติจะมีร่องวางที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือแบบแผนในบทบาทที่ปฏิบัติจริง³

¹Richard R. Mc. Donald, Selected Reading and Project in Social Psychology. (New York : Mc. Graw-Hill, 1971) , p.243.

²Argyris Chris, Personality and Organization. (New York : Harper and Brether , 1975), p.186

³P.E. Gardon, Personality and Behavior. (New York : The Mc. Millan, 1963) ,p.357

มีด (Mead) กล่าวว่า บทบาทที่ปฏิบัติจริงเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริง ประกอบด้วย

1. การรู้จักตนเอง
2. พฤติกรรมสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งเหมาะสมกับการส่งเสริมฐานะของตนเอง
3. ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นซึ่งใช้เป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำเฉพาะอย่างเป็นไปในทางที่ต้องการ
4. การประเมินผลการกระทำตามบทบาทด้วยตนเองและโดยบุคคลอื่น¹

บทบาทที่คาดหวังหรือบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติ

กาดเนอร์ (Gardner) กล่าวว่า บทบาทที่คาดหวังหมายถึงการคาดหมายสิ่งที่จะปฏิบัติไว้ล่วงหน้า การคาดหวังมีสองแบบ คือ สิทธิและหน้าที่ สิทธิคือบทบาทที่คาดหวังซึ่งผู้สวมบทบาทคาดหมายการกระทำบางอย่างจากบุคคลที่ตนจะต้องแสดงตอบแทนที่ คือบทบาทที่คาดหวังซึ่งผู้สวมบทบาทคาดหวังการกระทำบางอย่างต่อบุคคลหนึ่ง ความคาดหวังทั้งสองแบบคือทั้ง สิทธิและหน้าที่ อาจจะวิเคราะห์ในรูปของการประพฤติกและลักษณะของคุณสมบัติต่างๆ²

เซคาร์ดและแบคแมน (Secard and Backman) ให้คำอธิบายเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง คือการหวังที่เกี่ยวข้องกับบทบาทประเภทต่างๆซึ่งแต่ละคนจะคาดหวังบทบาทแตกต่างกันไป การคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับอายุเพศ ตำแหน่ง เป็นการคาดหวังเนื่องมาจากวัฒนธรรม³

¹G.H. Mead, Mind, Self and Social. Chicago, University Chicago Press, 1951), p.230

²Lindzey Gardner, Handbook of Social Psychology Theory and Method. (Massachusetts, Addison-Wesley Publishing, 1959), p.163.

³Pual P. Secard and Carl W. Backman, Social Psychology (New York : Mc Graw-Hill Book Company , 1964), p.183

ซิลล์ (Sill) ให้ความเห็นว่บทบาทที่คาดหวังเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่างๆซึ่งผู้อยู่ตำแหน่งหนึ่งๆควรมี ผู้ใดตำแหน่งไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมบทบาทซึ่งสอดคล้องกับการคาดหวังของคนอื่นในสังคมทั่วไปเท่านั้นยังต้องแสดงบทบาทต่างๆออกมาซึ่งจะทำให้การครอบครองตำแหน่งของตนเองอยู่ต่อไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น¹

โรงเรียนประถมศึกษา เป็นหน่วยงานที่สำคัญยิ่งหน่วยงานหนึ่งในการนำหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติครบทุกด้าน ดังนั้นสิ่งที่นักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาคควรคำนึงคือการกำหนดจุดมุ่งหมายและภาระหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาให้ชัดเจน เพื่อจะนำผู้เรียนสู่จุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรต้องการ

จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

1. ให้เด็กมีความรู้ทักษะ เบื้องต้น เช่น อ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น
2. ให้มีทักษะในการใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน
3. ให้รู้จักนำวิทยาศาสตร์ เบื้องต้นและ เทคโนโลยีที่ง่ายและเหมาะสมมาใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ให้รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์และประหยัด
5. ให้มีความรู้พื้นฐานเพื่อเตรียมตัวในการเรียนต่อ
6. ให้มีทักษะเบื้องต้นในการประกอบอาชีพ
7. ให้มีความรู้และทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
8. ให้รู้จักรักใคร่ สามัคคีกันในกลุ่มพวกพ้อง

¹D.L. Sill, International Encyclopedia of the Social sciences

(New York : The Millan Co., The Free Press, 1968), p.132.

หน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษาทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. ฝึกให้เด็กใช้ภาษาติดต่อและสื่อสารความหมายให้ตรงกัน
2. ใ้รู้จักคิดคำนวณ คำนวณ เน้นถึงต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
3. ฝึกให้รู้จักศึกษา เหตุผลและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง
ซึ่งมีระบุในหลักสูตรใหม่ว่าให้เด็ก "คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น"
4. ฝึกให้มีสุขนิสัย และ กิจนิสัยที่ดี
5. ฝึกให้มีทัศนคติ และ ค่านิยมที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย
6. ฝึกให้มีนิสัยในการใ้หาความรู้และมีความทันสมัย¹

ลักษณะของครูประถมศึกษา

สุทิน เนิบพหลับ กล่าวว่า ลักษณะของครูประถมศึกษาควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ควรเป็นผู้มีนิสัยรักเด็ก ใจเป็นรูห์หลักจิตวิทยาเด็กในวัยประถมศึกษา (เด็กเล็กอายุ 6-12 ปี) พอสุมควาร
2. ต้องเป็นผู้ที่ยอมเสียสละเวลาให้กับเด็กได้ ไม่ว่าอะไรก็ตามใจตนเอง
3. ต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ ไม่โกรธขงาย ไม่มีโอไวหุบตีเด็กเมื่อเด็กทำอะไรไม่ถูก
4. ต้องเป็นผู้ที่มีความละเอียดถี่ถ้วนไม่ละเลยเมื่อเด็กทำอะไรไม่ถูก ควรเอาใจใส่เด็กอย่างสม่ำเสมอ
5. ต้องสนใจวิธีสอนใหม่ๆนำมาใช้ไม่ให้เกิดเป็นวิธีซ้ำซาก
6. ต้องให้ความรู้ ความยุติธรรมแก่เด็กอย่างทั่วถึงเพื่อให้เด็กมีความรักศอบและเชื่อมั่นในตัวครู
7. ในคานความรู้วิชาสามเ้าจคอยไปบ้างยังใช้ได้
8. ควร เป็นผู้ที่มีบุคลิกอ่อนโยนละมุนละไมไม่จำเป็นต้องเป็นคนเข้มแข็งเด็กซาดัก

¹ ม.ร.ว. สมนพร สุทธิพันธ์, การประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 1- 2.

9. ต้องรู้จักวิธีเสริมพลัง คือ ชมเชยหรือยกย่องเมื่อเด็กกระทำความดีในโอกาสอันควร
10. ต้องเป็นผู้ที่หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ คอยติดตามความคิดใหม่ๆ ของเด็กอย่างใกล้ชิดและทันกับเหตุการณ์รอบๆ ตัวที่เกิดขึ้นเพื่อฝึกเรียนรู้ศรัทธาและเชื่อมั่นให้ความเคารพเชื่อฟัง¹

หน้าที่ความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติของครูประถมศึกษา

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติของครูโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งครู 1 มีดังนี้ คือ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอนและอบรมความรู้สามัญ หรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขบธรรมเนียม ระเบียบ ประเพณีวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือการส่งเสริมการเรียนการสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของตำแหน่งครู 1 มีดังนี้

1. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ
2. อบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขบธรรมเนียม ระเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรม
3. ปกครองดูแลโรงเรียนที่รับผิดชอบ
4. ปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษาหรือส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน
5. ช่วยเก็บและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ

¹ สุทิน เนียมพัสต์, การประถมศึกษาและการศึกษาประชาบาล (โรงพิมพ์
วิศวะการพิมพ์, 2522) , หน้า 12

6. การวัดและประเมินผล
7. การทำบัญชีเรียกชื่อ
8. บริการสุขภาพอนามัย
9. บริการห้องสมุด
10. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบของครูตำแหน่งครู 2 มีดังนี้คือ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติ และการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน ให้คำแนะนำและแนะแนวการศึกษาให้บริการสังคมในสถานวิชาการและสถานอื่นๆ ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมวิทยากรและประสบการณ์ใหม่ๆ ในสายวิชาที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือส่งเสริมการเรียนการสอนและปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของครูตำแหน่งครู 2 มีดังนี้

1. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ
2. อบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม
3. แก้ไขข้อบกพร่องทางด้านความประพฤติของนักเรียน
4. ปกครองดูแลนักเรียนและรับผิดชอบในวิชาที่สอน
5. แนะนำการศึกษาแก่นักเรียนและผู้ปกครอง
6. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพเบื้องต้นแก่ประชาชน
7. วัดและประเมินผล
8. ให้บริการแก่สังคมในสถานวิชาการและสถานอื่นๆ
9. ปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษาหรือส่งเสริมการเรียนการสอน
10. เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
11. จัดหาวัสดุ และ บำรุงรักษาวัสดุที่สนับสนุนทางการศึกษา

12. ให้บริการทางสุขภาพอนามัย โภชนาการ ห้องสมุด
13. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมวิทยากรและประสบการณ์ใหม่ๆ
14. ปฏิบัติงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งอาจารย์ 1 มีดังต่อไปนี้ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอน การอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรมจรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน ปกครองดูแลให้คำแนะนำต่างๆแก่นักเรียน ให้บริการสังคมในด้านวิชาการและอื่นๆ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ปัญหา หรือช่วยแก้ปัญหาในวิชาที่รับผิดชอบ รวบรวมวิทยากรและประสบการณ์ใหม่ๆหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือการส่งเสริมการเรียนการสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของตำแหน่งอาจารย์ 1 มีดังนี้

1. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆตามที่ได้รับมอบหมาย
2. อบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
3. แก้ไขข้อบกพร่องทางด้านความประพฤติของนักเรียน
4. รับผิดชอบในการเรียนการสอน เช่น เตรียมการสอน การวัดและประเมินผล
5. ให้คำแนะนำและแนะแนวการศึกษา อาชีพแก่นักเรียนและผู้ปกครอง
6. แนะนำปัญหาต่างๆแก่นักเรียนและประชาชน เช่น ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาชีวิตหรือการสอนและอบรมความรู้สามัญแก่ประชาชน
7. ให้คำปรึกษาหารือในการจัดกิจกรรมต่างๆของนักเรียน
8. จัดบริการด้านวิชาการ

9. ร่วมมือกับฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นในวิชาที่รับผิดชอบ
10. ให้บริการแก่งคมในค่านวิชาการและค่านอื่นๆ เช่น ให้บริการหาให้ความรู้ เป็นผู้นำหรือร่วมกิจกรรมของสังคม
11. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ นิเทศ หรือ ช่วยนิเทศ
12. รวบรวมวิทยากรและประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
13. ปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษาหรือการส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ควบคุมดูแล จัดหาวัสดุและบำรุงรักษาวัสดุที่สูญปรณทางการศึกษา
14. ให้บริการทางสุขภาพอนามัย โภชนาการ
15. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งอาจารย์ 2 มีดังนี้ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ การเรียนการสอน การอบรมความรู้สามัญ หรือวิชาชีพ อบรมทัศนธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติ และการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปกครองดูแลหรือให้คำแนะนำ และแนะแนวทางแก่นักเรียน ผิดชอบครูประจำการ ให้บริการแก่งคม ในค่านวิชาการและค่านอื่นๆ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ และนิเทศ ในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ รวบรวมวิทยากรและประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือการส่งเสริมการเรียนการสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของตำแหน่งอาจารย์ 2 มีดังนี้ คือ

1. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพในสาขาวิชาต่างๆตามที่ได้รับมอบหมาย
2. อบรมทัศนธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

3. แก้ไขข้อบกพร่องทางค่านิยมประพฤตินักเรียน
4. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพแก่ประชาชน
5. รับผิดชอบในขบวนการเรียนการสอน เช่น จัดโครงการสอน การเตรียมการสอน การวัดประเมินผล ให้คำแนะนำและแนะแนวทางการศึกษา
6. การแนะแนวอาชีพ แก่นักเรียนและประชาชน
7. แนะนำปัญหาต่างๆแก่นักเรียนและประชาชน
8. เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานในด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนฝึกอบรมประจำการ
9. ร่วมมือประสานงานกับฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น
10. ให้บริการสังคมในสถานต่างๆ เช่น เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้เป็นผู้นำหรือร่วมกิจกรรมของสังคม
11. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ และนิเทศ ในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ
12. รวบรวมวิทยาการและประสบการณ์ใหม่ๆแนะนำปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
13. ปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษาหรือส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ควบคุมดูแล จัดหา ผลิต และบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา
14. ให้บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการ ห้องสมุด
15. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งอาจารย์ 3 มีดังนี้คือ ปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบสูงเป็นพิเศษเกี่ยวกับการเรียนการสอน อบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปกครองดูแลให้คำแนะนำและแนะแนวต่างๆฝึกอบรมประจำการ

ให้บริการแก่สังคมในสถานวิชาการ และท่านอื่นๆศึกษาค้นคว้าวิจัย วิเคราะห์ และนิเทศ สาขาวิชาที่รับผิดชอบ รวบรวมวิทยาการและประสบการณ์ใหม่ๆ หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือการส่งเสริมการ เรียนการสอนและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของตำแหน่งอาจารย์ 3 มีดังนี้

1. สอนและอบรมความรู้ด้านภูมิหรือวิชาอื่นในสาขาวิชาต่างๆที่ได้รับมอบหมาย
2. อบรมศิษย์รรมจรยามารถยนต์ตามธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
3. แก้ไขข้อบกพร่องทางด้านความประพฤติของนักเรียน
4. สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาอื่นแก่ประชาชน
5. รับผิดชอบในขบวนการเรียนการสอน เช่น จัดทำโครงการสอน การเตรียมการสอน การวัดและประเมินผล
6. ให้คำแนะนำและแนะแนวการศึกษา แนะนำอาชีพแก่นักเรียนและผู้ปกครอง
7. แนะนำปัญหาต่างๆแก่นักเรียนและประชาชน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาชีวิต
8. ให้คำปรึกษาแก่ครูอาจารย์ในสายวิชาที่รับผิดชอบ
9. ให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆของนักเรียนและประชาชน
10. เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานในด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ฝึกอบรมครูประจำการ
11. จัดบริการทางด้านวิชาการร่วมมือประสานงานกับฝ่ายต่างๆของสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น
12. ให้บริการสังคมในสถานต่างๆ เช่น เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้ เป็นผู้นำหรือร่วมกิจกรรมของสังคม

13. ศึกษาต้นคว้าวิจัย และนิเทศในสาขาวิชาที่รับผิดชอบรวบรวม
วิทยาการและประสบการณ์ใหม่ๆ
14. เรียบเรียงตำราออก เผยแพร่และปรับปรุงการ เรียบการสอน
ใหม่ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
15. จัดกิจกรรมเพื่อทะนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
16. ปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษารือส่งเสริมการ เรียบการสอน
เช่น วางแผนและควบคุมดูแลและการจัดหา บดึก และบำรุงรักษา
โสตทัศนูปกรณ์ทางการศึกษา
17. ให้บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการ ห้องสมุด
18. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ¹

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่
ที่ครูประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามหลักสูตรประ
ถมศึกษา พ.ศ. 2521 ไว้ดังต่อไปนี้

1. คนควหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร เอกสารประกอบ
หลักสูตร วิธีสอน การวัดผล การประเมินผล การใช้แบบประเมินผล
แบบต่างๆตามหลักสูตรใหม่
2. นำเอาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆมาใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์
แก่งานการสอนในความรับผิดชอบอย่างไคผล
3. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยว
กับการ เรียบการสอนกับเพื่อนครูอยู่เสมอ
4. มีการเตรียมตัวก่อนการสอนทุกครั้ง ซึ่งไคแก่การกำหนดการสอน
การสอนและกำหนดวิธีสอน การใช้สื่อสารการ เรียบเป็นการวางแผน

¹ สมภพ กาญจนกุล, ประมวล พ.ร.บ. ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน
ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร, หน้า 146 - 155

5. มีการเตรียมสื่อการเรียนที่ใช้ประกอบการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง
6. ตั้งใจทำการสอน เขาสอนและเด็กสอนตามเวลาที่กำหนดไม่ว่า
 ว่าจะงานอื่นมากทำในช่วงเวลาสอนและมีเวลาทำการสอนตลอดปี
 ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ (ในกรณีที่มีวันหยุดมากให้ทำการสอนนอกเขต
 จะมีเวลาครบ)
7. มีการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนก่อน
 ทำการสอน
8. มีพัฒนาบุคลิกภาพ และเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับวัยความรู้ความ
 สามารถของนักเรียนอยู่เสมอ
9. ตรวจสอบและติดตามผลงานที่ได้รับมอบหมายให้นักเรียนทำทุกครั้งให้ความ
 สนใจและช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นพิเศษ
10. สอนเน้นให้นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่มและปฏิบัติจริง
11. มีการสอดแทรกเรื่องจริยธรรมในการสอนทุกครั้ง
12. มีการวัดและประเมินผลความรู้ ความสามารถของนักเรียนครบถ้วน
 ความถูกต้องของหลักสูตรที่กำหนดไว้และได้บันทึกผลการวัดและ
 ประเมินผลลงในแบบประเมินผลอย่างถูกต้อง เรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน
13. เลือกรูปแบบและเครื่องมือวัดประเมินผลได้อย่างเหมาะสม
14. มีการรายงานผลการเรียนให้ผู้บริหารทราบตามกำหนด
15. นำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
16. จัดห้องเรียนให้สะอาดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอุปกรณ์ในห้องเรียน
 มีพอใช้ตามความจำเป็น ได้รับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้
 ที่อยู่เสมอ ห้องเรียนมีบรรยากาศสดชื่น เมื่อประโยชน์ของครูเรียนการสอน
 เป็นอย่างเต็มที่ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งห้องเรียน
 และตกแต่งผลงานของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
17. สอนให้นักเรียนมีนิสัยรักความสะอาด สังกะเลศจากเครื่องแต่งกาย
 เครื่องมือ เครื่องใช้ บริเวณโรงเรียนและอาคารสถานที่
18. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กล้าแสดงออกในทางที่ถูก
 เช่น กล้าพูด กล้าแสดงออกกับแขกที่มากเยี่ยมโรงเรียน ไม่มีการแสดง
 กริยาอาการเขินอาย เป็นต้น
19. สอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง ทำงานที่ได้รับ
 มอบหมายจากครูได้ตามคำสั่งโดยไม่ต้องมีการคอยควบคุมหรือดุด่าสั่ง

20. ดึงนักเรียนให้มีความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่มรู้จักวางแผนงาน และปฏิบัติงานร่วมกัน
21. อบรมนักเรียนให้มีกิริยากรรมาท และน้ำใจอันดีงามต่อครู ต่อนักเรียน และบุคคลทั่วไป
22. ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้ได้รับการสอนซ่อมเสริมและเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด
23. แก้ไขปรับปรุงผลงานของนักเรียนให้มีความประณีต เรียบร้อย แสดงถึงความตั้งใจ และเอาใจใส่ของครูผู้สอน
24. จัดห้องเรียนใหม่อุปกรณ์ประจำห้องและสื่อการเรียนไว้ให้เพียงพอเพื่อใช้ประกอบการสอน
25. ปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนในวิชาที่สอนให้ก้าวหน้ากว่าเดิม¹

ม.ร.ว. สมนร สุทธิพิสัย โฉกกล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของครูฝ่ายโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ทำบัญชีเรียนชื่อ
2. ทำสมุดรายงานประจำชั้นและทะเบียนประวัตินักเรียน
3. ทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
4. สอนและเตรียมการสอนตลอดจนสอนซ่อมเสริม
5. จัดกิจกรรมในการเรียนการสอน
6. ตรวจงานนักเรียน
7. ปกครองนักเรียน และ ควบคุมชั้นเรียน
8. จัดสิ่งแวดล้อมและประสมการณ์การ เรียนให้เป็นที่น่าพอใจ
9. อบรมจริยศึกษา
10. ประเมินผลการเรียนให้เป็นที่พอใจตามจุดมุ่งหมาย

¹ฉำไพ สุจริตกุล, "บัญญัติ 25 ประการ สำหรับข้าราชการในสังกัด สปช." เลขาธิการคณะกรรมการสอนวิชาการศึกษามทบในโรงเรียนประถมศึกษา (ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) ,หน้า 2. (ฉบับสำเนา)

11. จัดเก็บเอกสารและอุปกรณ์การเรียนการสอน
12. ปฏิบัติตามระเบียบและจรรยาบรรณของโรงเรียน
13. ติดตามประสานงานกับครูใหญ่ เพื่อนร่วมงาน คณาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ
14. ตรวจสอบสุขภาพและการแต่งกายของนักเรียน
15. ดูแลความปลอดภัยและช่วยเหลือนักเรียนที่เจ็บป่วย
16. ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของโรงเรียน
17. บริการอาหารกลางวัน
18. แนะนำนักเรียนและบุคลากร
19. ติดตามผู้ปกครองและชุมชนตลอดจนร่วมกิจกรรมกับนักเรียนและชุมชน
20. ช่วยพัฒนาชุมชนในถิ่นต่างๆ¹

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนในด้านวิชาการ

ไว้ดังนี้

1. จัดทำโครงการสอนให้สมบูรณ์มีความชัดเจนตามจุดประสงค์และมีการประเมินผลและแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
2. เตรียมการสอนในเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้สมบูรณ์โดยที่ล่าช้าให้ตามหลักสูตร
3. เตรียมอุปกรณ์จัดหาอุปกรณ์ที่จะใช้ในบทเรียนนั้นๆให้ตรงตามจุดประสงค์
4. การสอน คำเนิการสอนโดยมีวิธีตามลำดับชั้น ศึกษาการใช้อุปกรณ์และใช้ให้ถูกต้องกับการเรียนเหมาะสมกับเวลาและเก็บรักษาไว้ให้ดีมีการ

¹ม.ร.ว. สมพร สุทธิศนีย์, การประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 70

ประเมินตามกระบวนการ

5. การออกข้อสอบมีการ ออกข้อสอบทั้ง ข้อสอบย่อยภาคกลางและปลายภาค อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการวัดผล
6. งานธุรการข้อสอบ ออกข้อสอบเสร็จแล้วจัดพิมพ์ข้อสอบทันตามเวลา กำหนดตรวจข้อสอบทันเวลา ละเอียดถี่ถ้วนในการตรวจรักษาความลับของข้อสอบ จัดทำคะแนน
7. เสียสละเวลาในการสอนซ่อมเสริม หรือทบทวนคลอจนใจให้งาน เพิ่ม นอกเวลาราชการ เพื่อให้การ เรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือให้ทันตามหลักสูตร
8. ความทุ่มเทเรียนให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอยู่เสมอและหาทางช่วย ป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดด้านความประพฤติและส่งเสริมทัศนคติที่ดีงามให้มีขึ้น
9. รักษาเวลาในการ เข้าสอนและออกจากห้องเรียน
10. หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อหาความแม่นยำในวิชาที่สอนหรือเพื่อสร้างศรัทธาให้แก่ตนเอง
11. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เกี่ยวข้อง เช่นมีน้ำใจ มีความจริงใจ มีอัธยาศัยที่ดีต่อกันและเสริมสร้างความสามัคคีและความสงบสุขไม่ก่อให้เกิดความแตกร้าง
12. มีความคิดริเริ่มในการสร้างผลงานตนเองให้ดียิ่งขึ้นหรือเสนอแนะวิธีการที่ดีในการที่จะพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
13. ตรวจงานของ เด็ก และแก้ไขข้อผิดพลาดอยู่เสมอ¹

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา. คู่มือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 211-212

วรศักดิ์ เพียรชอบ ได้กล่าวถึงบทบาทของครูพลศึกษา ไว้ว่า ครูพลศึกษานับว่าเป็นครูที่มีการะหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าครูที่สอนวิชาอื่นๆ ในชั้นเรียน คือ นอกจากจะมีหน้าที่ในการสอนในห้องเรียนแล้วยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในตอนเย็น วันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือวันหยุดราชการอีกด้วย ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของครูพลศึกษามีดังนี้

1. หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญโดยตรงของครูพลศึกษา ที่จะต้องปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปควบคู่กับความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือที่โรงเรียนได้วางไว้
2. หน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดโปรแกรมพลศึกษาเพื่อเสริมหลักสูตร เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดโครงการพลศึกษาพิเศษ และ การจัดพลศึกษาเพื่อนันทนาการในเวลาว่าง
3. หน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับเพื่อนครูอื่นๆ ตามปกติในโรงเรียนจะมีครูพลศึกษาหลายคน ครูแต่ละคนจะต้องทำงานร่วมกันประสานกันได้
4. หน้าที่และความรับผิดชอบในการเคารพต่อนโยบายและระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน เช่น นโยบายและระเบียบเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูทุกคนควรปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด
5. หน้าที่และความรับผิดชอบในการเคารพและเข้าใจในหลักสูตรสายวิชาต่างๆ ของโรงเรียน
6. หน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อวิชาชีพ เช่น เป็นสมาชิกสมาคมหรือองค์การวิชาชีพ คนควา และวิจัยความรู้และวิธีการใหม่ๆ
7. หน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชน เช่น มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาหรือการพลศึกษา¹

วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2522 มานิตย์ โกลลอินทรีย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยส่งแบบสอบถามถามไปยังหัวหน้าหมวดพลานามัย โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ กับ—

¹ วรศักดิ์ เพียรชอบ, หลักและวิธีการสอนวิชาพลศึกษา, หน้า 31

ครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 190 คน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของครูพลศึกษาที่สำคัญ คือ การพัฒนาได้ด้วยการออกกำลังกายของ นักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษา วางระเบียบการเรียน การสอน การรวมวงโครงการสอนประจำปี จัดเตรียมการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน กำหนดนโยบายของสายวิชา การเข้าร่วมประชุมของโรงเรียน การเผยแพร่ชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน การเป็นผู้นำชุมชน การดำเนินงานอุทิศตนเพื่อ วิชาชีพ การวิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าหมวดและ ครูพลศึกษาทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .05¹

ในปี พ.ศ. 2523 จันทน์ อโนทยานนท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " บทบาท ของหัวหน้าหมวดพลานามัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค" โดยส่งแบบ สอบถามถามหัวหน้าหมวดพลานามัยและครูในหมวดวิชาในส่วนภูมิภาค จำนวน 426 คน ผลการวิจัยพบว่าบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญมากที่สุดของหัวหน้าหมวดวิชาคือ ร่วมมือ กับครูอาจารย์ในหมวดวิชา จัดวางแผนการสอนและจัดทำรายงานของหมวดวิชา จัดครู เข้าสอนตามความถนัดในแต่ละวิชาที่เปิดสอน จัดให้ครูอาจารย์เข้าสอนแทน อาจารย์ประจำวิชาลาป่วย-ขาด คิดตามผลงานที่ไข่มอบให้ครูอาจารย์แต่ละคนรับ ดิชอบ แบ่งงานให้ครูอาจารย์ตรงตามความสามารถโดยมอบอำนาจหน้าที่ความรับ ดิชอบให้โดยตรง และเสนอความคิดเห็นเพื่อพิจารณาความคิดความชอบของครูอาจารย์ ในหมวดวิชาให้ฝ่ายบริหาร²

¹มานิตย์ โกลลอินทรีย์, "บทบาทของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า ง - จ

²จันทน์ อโนทยานนท์, "บทบาทของหัวหน้าหมวดพลานามัยโรงเรียนมัธยม ศึกษาในส่วนภูมิภาค" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า ง - จ

ในปีเดียวกัน สิริวรรณ พุทธิสารลิขิตน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดวิชาและครูในหมวดวิชาพลานามัยในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 243 คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่สำคัญของหัวหน้าหมวด คือ การร่วมมือกับครูอาจารย์ในหมวดวิชา จัดวางแผนงานของหมวดวิชาแล้ว เสนอต่อฝ่ายวิชาการ การแบ่งงานให้ครูอาจารย์โดยมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตงให้แต่ละคนตามความเหมาะสมเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน การยกย่อง เสนอความดีความชอบของครูอาจารย์ในหมวดวิชาต่ออาจารย์ใหญ่¹

ในปี พ.ศ. 2524^x อนันต์ เอียวเจริญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา"^x โดยส่งแบบสอบถามถามผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษารวมทั้งสิ้น 315 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษามีความเห็น^xว่าครูพลศึกษาควรจะมีสมรรถภาพ^xในด้านต่อไปนี้^xในระดับมากที่สุด^x คือ ด้านการปกครองชั้นเรียนและการแนะนำด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่^x ด้านการประเมินผล^x
2. ครูพลศึกษาเห็นว่า ครูพลศึกษาควรจะต้องมีสมรรถภาพในด้านต่อไปนี้^xในระดับมากที่สุด^x คือ ครูพลศึกษาจะต้องมีสุขภาพสมบูรณ์^x

¹ สิริวรรณ พุทธิสารลิขิตน์, "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาพลานามัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2523), หน้า ง -จ.

ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ชื่อสำคัญสุดอยู่ที่หน้า^xและอาชีพของ
 ตนเอง ยินดีให้ความช่วยเหลือโรงเรียน มีระเบียบวินัยและ
 ความรับผิดชอบสูง ¹

ในปี พ.ศ. 2525 มนตรี ไชยพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของ
 ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนภูมิภาค ตามการรับรู้ของตนเอง" โดยใช้
 แบบสอบถามถามครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล 189 คน โรงเรียนราษฎร์ 112 คน
 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูพลศึกษาที่ควรจะมีอยู่ในระดับมาก คือ ชี้แจงให้
 นักเรียนเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษา วัดผลและประเมินผลทักษะความสามารถ
 ในการเรียนวิชาพลศึกษา นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการสอนวิชาพลศึกษา จัดกิจกรรม
 เสริมความรู้ทางพลศึกษาแก่นักเรียน วางระเบียบการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา
 ร่วมการวางโครงการสอนประจำปี จัดกิจกรรมทดสอบความสามารถทางกีฬา พัฒนา
 นิสัยในการออกกำลังกายของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้สถานที่และอุปกรณ์ทาง
 พลศึกษา กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพลศึกษา พัฒนาค่านิยมของ
 นักเรียน ควบคุมดูแลความปลอดภัยของนักเรียน นำนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
 ควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน พัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน จัด
 เตรียมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน จัดเตรียมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
 ร่วมประชุมสัมมนาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ร่วมประชุมโครงการดำเนินงานของ
 สายวิชา การประชาสัมพันธ์ข่าวของสายวิชาพลศึกษา เผยแพร่ชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน
 เข้าร่วมประชุมของโรงเรียน ปฏิบัติงานสุขาภิบาลในโรงเรียน ให้คำปรึกษาเพื่อน
 ร่วมงานในโรงเรียน เป็นกรรมการเจ้าหน้าที่ตัดสินกีฬาให้กับจังหวัดหรือหน่วยงาน

¹อนันต์ เดียวเจริญ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครู
 พลศึกษา เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
 ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) , หน้า ง -จ.

อื่นที่เจียมมา เป็นคณะกรรมการในการจัดการแข่งขันกีฬาในชุมชน เป็นผู้นำ
การจัดกิจกรรมทางพลศึกษาของชุมชน ให้ชาวความเคลื่อนไหวพลศึกษาแก่ชุมชน
สร้างภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับการ เป็นครูพลศึกษา เผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
พลศึกษาให้กับบุคคลในวงกว้าง การดำเนินงานและอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ

บทบาทของครูพลศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงจัดอยู่ในระดับมาก คือ วัตถุประสงค์และ
ประเมินผลทักษะความสามารถในการเรียนวิชาพลศึกษา ซึ่งเจงแนะนำนักเรียน
ให้เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษา วางแผนการใช้สถานที่ กระตุ้นให้นักเรียน
มีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษา ควบคุมดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ส่งเสริมให้
นักเรียนใช้สถานที่และอุปกรณ์ต่างพลศึกษา พัฒนาศักยภาพในการออกกำลังกายของ
นักเรียน นำนักเรียนในการ เข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาค่าน้ำรางวัลของนักเรียน
ควบคุมความประพฤติของนักเรียน พัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน จัดเตรียม
การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ให้คำปรึกษาเพื่อร่วมงานในโรงเรียน ปฏิบัติงาน
สุขาภิบาลในโรงเรียน สร้างภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับการ เป็นครูพลศึกษา เผยแพร่ความ
รู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับพลศึกษาให้กับบุคคลในวงกว้างอื่น

ผลการ เปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงกับบทบาทที่ควรจะเป็น ของครูพลศึกษา
โรงเรียนรัฐบาลและของครูพลศึกษาโรงเรียนราษฎร์ พบว่าส่วนใหญ่มีความแตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงของครูพลศึกษา
โรงเรียนรัฐบาลกับครูพลศึกษาโรงเรียนราษฎร์ พบว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .01¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹มนตรี ไชยพันธ์, "บทบาทของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วน
ภูมิภาค ตามการรับรู้ของตนเอง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2525) . หน้า ๖ - ๘.

งานวิจัยต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1965 เวอร์คแมน (Workman) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลการสอนทักษะทางกลไกระหว่างครูพลศึกษากับครูประจำชั้น" โดยเลือกนักเรียนจาก 18 แห่ง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 200 คนมาทำการทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนกลุ่มที่เรียนกับครูพลศึกษามีความสามารถดีกว่ากลุ่มที่เรียนกับครูประจำชั้น ผู้วิจัยได้สรุปว่า ครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาสามารถสอนทักษะทางกลไกให้แก่เด็กได้ดีกว่าครูประจำชั้น¹

ปี ค.ศ. 1969 ซิลเวสเตอร์ (Silvester) ได้ศึกษาเรื่อง "ทัศนคติที่มีต่อการพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามถามผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 172 คน พบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาส่วนใหญ่จะปล่อยให้เด็กเล่นตามลำพัง เพราะไม่มีหลักการและวิธีสอนพลศึกษา ครูที่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษามาโดยตรงจะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษามีความเข้าใจในหลักการและวิธีสอนพลศึกษาได้ดีกว่า²

ปี ค.ศ. 1972 บุชเชอร์ (Bucher) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ลักษณะของครูที่ดี และคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ" โดยใช้แบบสอบถามถามกลุ่มบุคคลที่จะเป็นครูพลศึกษาในอนาคตว่า มีทัศนคติต่อการสอนพลศึกษาอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูอาจประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการสอนได้ ถ้าหากครูสามารถรวมกิจกรรมได้ เป็นสมาชิกชุมชนต่างๆ รู้จักมีความเห็นใจ มีมนุษยสัมพันธ์

¹Donna Jo Workman, "A Comparison in selected skills of children taught by the physical education specialist and those taught by classroom teachers" Dissertation Abstracts, Vol 20. 5(1965):2581 A.

²P.J. Silvester, "Attitude to Physical Education in the Primary school" Physical Education, Vol 61.183 (July 1969):32-36

2. เป็นนักวิชาการ ชอบศึกษาหาความรู้จากวิชาต่างๆเสมอ
ศึกษาหาความรู้ก่อนที่จะสอน
3. มีอารมณ์ขันใช้วิธีแก้ปัญหาย่างนุ่มนวลในสถานการณ์ที่เครียด
4. มีสุขภาพทางกายและทางจิตดี
5. มีคุณสมบัติเป็นผู้นำที่ดี จัดกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นๆได้และสามารถ
สาธิตการเป็นผู้นำให้นักเรียนเห็นเอาเป็นตัวอย่าง¹

ในปีเดียวกัน บรูซ (Bruce) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทครูใหญ่
โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน " ผลการวิจัย
พบว่า

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อแก้ไข
ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาเด็กวัยรุ่นและเสริมสร้างโปรแกรม
นันทนาการของชุมชน
2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครอง
ท้องถิ่นและศาสนาของชุมชน
3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครู
และผู้นำปกครอง เพื่อผลในการศึกษาของนักเรียน
4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีที่อยู่อาศัยในบริเวณโรงเรียน
ที่เขาปฏิบัติงานอยู่²

¹Charles A. Bucher, Foundation of Physical Education. 6thed
(Saint Louis : Mosby Co., 1972), p.650.

²Elkins Louis Bruce, The role of the Elementary Principle
in school community Relations " Dissertation Abstracts International,
Vol.32, No11, 1972, p.6026- A.

ปี ค.ศ. 1973 ไวเรน (Wieren) ได้ศึกษา " ผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนชั้นประถมศึกษาซึ่งสอนโดยครูประจำชั้นและสอนโดยครูประจำชั้นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษา " โดยเปรียบเทียบความแข็งแรงและความทนทานของกล้ามเนื้อ ความทนทานของระบบไหลเวียน ความสามารถในการเตะ การขว้าง การวิ่ง ของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 382 คน ผลปรากฏว่านักเรียนที่สอนโดยครูประจำชั้นภายใต้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษามีความทนทานและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความทนทานของระบบไหลเวียนโลหิต ความสามารถในการเตะ การขว้าง การวิ่ง ดีกว่านักเรียนที่สอนโดยครูประจำชั้นอย่าง เดียวและการสอนโดยครูทั้งสองประเภทนั้น นักเรียนชายมีความสามารถดีขึ้นกว่านักเรียนหญิง ¹

¹ Lee Van Wieren, "A Comparison of Elementary Physical Education Programs Instructed by class room teachers and Programs Instructed by classroom teacher counslling with Physical Education specialist " Dissertation Abstracts International. 34(Aprill1973): 1683 - A.